

Skatteutskottets betänkande

1983/84:44

om mervärdeskatt, m. m. (prop. 1983/84:189)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1983/84:189 med vissa förslag till ändringar i mervärdeskattelagen och skatteregisterlagen. Ett av förslagen går ut på att göra sjökalkning till skattepliktig tjänst i mervärdeskattehänseende. I anslutning härtill behandlas två motioner som väckts under den allmänna motionstiden med förslag om en annan skattemässig reglering av sjökalkning. Vidare har med anledning av propositionen en motion väckts med yrkande om ökade anslag till sjökalkning. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

Utskottet behandlar i betänkandet även vissa motioner från den allmänna motionstiden med yrkanden beträffande olika mervärdeskattefrågor. Samtliga motioner avstyrks.

Inga reservationer har lämnats.

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1983/84:189 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt,
2. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343).

I propositionen föreslås vissa ändringar i mervärdeskattelagen. Dessa berör bl.a. beskattningen av tjänster på skattefria tidskrifter och beskattningen av tjänster som innefattar kalkning och andra vattenvårdande åtgärder i sjöar och vattendrag. Vidare föreslås att en motsvarighet till taxeringslagens taxeringsbesök införs i mervärdeskattelagen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1984.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt¹**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1968:430) om mervärdeskatt¹ dels att 2, 11, 18, 49, 56, 62, 63, 69 och 76 a §§ samt anvisningarna till 10, 16 och 17 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 26 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***28²**

Skattskyldig är den som inom landet i yrkesmässig verksamhet omsätter

1) skattepliktig vara eller tjänst,	
2) vara som anges i 8 § 1-5, tjänst som anges i 10 § första stycket och avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § 3, 4 eller 10.	2) vara som anges i 8 § 1-5, tjänst som anges i 10 § första stycket och avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § 1, 3, 4 eller 10.

Skattskyldig är vidare den som i yrkesmässig verksamhet omsätter sådan vara eller tjänst som anges i första stycket genom export.

Regeringen kan efter ansökan förordna om skattskyldighet tills vidare för omsättning av annan tjänst än sådan som anges i 10 § första stycket eller 11 §.

Länsstyrelsen kan efter ansökan av fastighetsägare besluta att denne tills vidare skall vara skattskyldig för uthyrning helt eller delvis av sådan byggnad eller annan anläggning som utgör fastighet enligt denna lag för användning i verksamhet som medför skattskyldighet. Vad nu har sagts tillämpas även i fråga om upplåtelse av bostadsrätt.

När särskilda skäl föreligger, kan länsstyrelsen besluta att den som påbörjat verksamhet tills vidare skall vara skattskyldig redan innan skattskyldighet enligt första eller andra stycket föreligger.

Om skatt vid införsel föreskrives i 58 och 59 §§.

(Se vidare anvisningarna.)

11§³

Från skatteplikt undantas

- 1) tjänst som tillhandahålls av ett tryckeri med avseende på ett av tryckeriet framställt tryckalster av sådant slag som anges i 8 § 6,
- 2) postbefordran av annat än postpaket och gruppkursband samt resgodsbefordran,
- 3) transport i samband med renhållning; omhändertagande och förstöring av vara,
- 4) bärgning av fartyg eller luftfartyg som är undantaget från skatteplikt

¹Lagen omtryckt 1979:304.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:885.

²Senaste lydelse 1979:1190.

³Senaste lydelse 1979:1190.

Förutvarande punkten 1 upphävd genom 1979:1190.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

enligt 8 § 1 och transport i anslutning till sådan bärgning,

5) införing eller ackvisition av annons i tryckalster av sådant slag som anges i 8 § 6,

6) visning av kinematografisk film,

7) obligatorisk kontrollbesiktning av fordon och obligatorisk besiktning av kilometerräknarapparat hos Aktiebolaget Svensk bilprovning,

8) tjänst som tillhandahålles av veterinär,

9) kontroll eller analys av prov som tagits som ett led i läkarundersökning eller sjukvård,

10) tjänst enligt 10 § 1 som avser skötsel genom samebys försorg av renar.

(Se vidare anvisningarna.)

18§⁴

Avdragsrätt föreligger icke för ingående skatt som belöper på

1) stadigvarande bostad,

2) anskaffning av personbil eller motorcykel för annan verksamhet än sådan som avser yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning,

3) utgifter för spritdrycker och vin för vilka avdrag vid inkomsttaxeringen inte medges enligt punkt 1 av anvisningarna till 20 § kommunalskattelagen (1928:370).

Avdragsrätt föreligger ej för ingående skatt som belöper på hyra av personbil eller motorcykel för annat ändamål än yrkesmässig återuthyrning i det fall fordonet endast i ringa omfattning används i verksamhet som medför skattskyldighet.

Medför verksamhet endast delvis skattskyldighet, får ingående skatt vilken hänför sig till förvärv eller införsel som till mer än 95 procent avser den del av verksamheten som medför skattskyldighet avdragas utan uppdelning efter skälig grund. Föreligger skattskyldighet för mer än 95 procent av omsättningen, får ingående skatt som ej överstiger 1 000 kronor för visst förvärv eller viss införsel avdragas utan uppdelning efter skälig grund.

Avdragsrätt föreligger inte för ingående skatt enligt 17 § *femte* stycket vid förvärv av en vara som helt eller till väsentlig del består av guld, silver eller platina, om varans inköpspris understiger 175 procent av metallvärdet på inköpsdagen av det guld, silver eller platina som ingår i varan. Detsamma gäller i fråga om skrot, avfall eller annan liknande vara, som innehåller guld, silver eller platina.

Avdragsrätt föreligger inte för ingående skatt enligt 17 § *sjätte* stycket vid förvärv av en vara som helt eller till väsentlig del består av guld, silver eller platina, om varans inköpspris understiger 175 procent av metallvärdet på inköpsdagen av det guld, silver eller platina som ingår i varan. Detsamma gäller i fråga om skrot, avfall eller annan liknande vara, som innehåller guld, silver eller platina.

Regeringen kan förordna om undantag från avdragsrätt för ingående skatt som belöper på utförsel för vilken skatt skall erläggas enligt förordnande som avses i 1 §.

26 a §

Om den som granskar en registreringsanmälan eller en deklaration

⁴Senaste lydelse 1982:449.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

finner att lämnade uppgifter bör kontrolleras genom avstämning mot räkenskaper, anteckningar eller andra handlingar får han efter överenskommelse med uppgiftslämnaren göra en sådan avstämning vid besök hos denne eller annars vid personligt sammanträffande. Överenskommelse får även träffas om besikning av lokaler, inventarier, lager eller annat som är av betydelse för skattekontrollen.

49§⁵

Överstiger ingående avdragsgill skatt enligt deklaration den utgående skatten, återbetalar länsstyrelsen det överskjutande beloppet i den mån kvittning icke skett enligt 17 § *sjunde* stycket.

Överstiger skatt som skattskyldig betalat för viss redovisningsperiod skatt som fastställts eller anses fastställd, återbetalar länsstyrelsen det överskjutande beloppet.

Den som i annat fall får nedsättning i eller befrielse från skatt som avkrävts honom, återfår av länsstyrelsen vad han betalat för mycket.

Står den skattskyldige i skuld för mervärdeskatt, har han vid återbetalning enligt första, andra eller tredje stycket rätt att återfå bara vad som överstiger skulden och avgifter som belöper på denna. Vad som har sagts nu gäller också när den skattskyldige befinns ha till betalning förfallen skuld som avser

1. skatt enligt uppbördslagen (1953:272),
2. arbetsgivaravgift enligt lagen (1981:691) om socialavgifter eller,
3. avgift enligt lagen (1982:423) om allmän löneavgift.

Fordran på överskjutande ingående skatt får ej särskilt överlätas eller utmätas.

I övrigt gäller uppbördslagens bestämmelser om restitution av skatt i tillämpliga delar beträffande återbetalning av mervärdeskatt.

56§

Bestämmelserna i 103 och 104 §§ taxeringslagen om besvär i särskild ordning samt i 105 § 1 mom. första stycket, 106-108 och 113 §§ samma lag om besvär gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdeskatt.

Bestämmelserna i 103 och 104 §§ taxeringslagen (1956:623) om besvär i särskild ordning samt i 105 § 1 mom. första stycket, *105 § 2 mom.*, 106-108 och 113 §§ samma lag om besvär gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdeskatt.

62§

Riksskatteverket kan för att tillgoda det syfte som anges i 61 §

Riksskatteverket kan för att tillgoda det syfte som anges i 61 §

⁵Senaste lydelse 1983:76.

Nuvarande lydelse

meddela bindande förklaring huruvida vara, *varugrupp*, *byggnad* eller tjänst är skattepliktig enligt denna lag. Även i annan fråga kan verket meddela bindande förklaring som rör tillämpningen av denna lag.

Talan får ej föras mot beslut om bindande förklaring.

Föreslagen lydelse

meddela bindande förklaring huruvida vara eller tjänst är skattepliktig enligt denna lag. Även i annan fråga kan verket meddela bindande förklaring som rör tillämpningen av denna lag.

63§

Riksskatteverket kan på ansökan av den som bedriver eller ämnar bedriva verksamhet som medför skyldighet att erlagga mervärdeskatt meddela förhandsbesked i fråga som avser sökandens skattskyldighet. Förhandsbesked får meddelas om det finns vara av vikt med hänsyn till sökandens intresse eller för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning.

Förhandsbesked sökes skriftligt hos riksskatteverket före ingången av den första redovisningsperiod som beröres av den fråga förhandsbeskedet gäller.

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 2 § andra stycket, 3–8 samt 11 och 12 §§ *förordningen den 1 juni 1951 (nr 442)* om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 2 § andra stycket, 3–8 samt 11 och 12 §§ *lagen (1951:442)* om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

69§

I fråga om vite enligt denna lag gäller 123 och 124 §§ taxeringslagen (1956:623) i tillämpliga delar. Har vite förelagts också med stöd av bestämmelse i taxeringslagen prövas fråga om uttagande av vitet av den länsrätt som är behörig enligt nämnda lag.

Efter anmälan av länsstyrelsen förordnar länsrätten om uttagande av vite. I övrigt gäller 123 och 124 §§ taxeringslagen (1956:623) *om vite* i tillämpliga delar. Har vite förelagts också med stöd av bestämmelse i taxeringslagen prövas fråga om uttagande av vitet av den länsrätt som är behörig enligt nämnda lag.

76 a §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan medge återbetalning av mervärdeskatt som hänför sig till vara, *byggnad* eller tjänst som förvärfvas av utländsk beskickning eller diplomatisk personal vid sådan beskickning eller av lönat konsulat eller lönad konsul eller av internationell organisation eller personer knutna därtill.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan medge återbetalning av mervärdeskatt som hänför sig till vara eller tjänst som förvärfvas av utländsk beskickning eller diplomatisk personal vid sådan beskickning eller av lönat konsulat eller lönad konsul eller av internationell organisation eller personer knutna därtill.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar
till 10 §⁶

Skatteplikt föreligger icke för lagring av vara åt annan än skattskyldig eller för tvätt av utrustning till icke skattepliktigt fartyg eller luftfartyg. Tjänst under 1 som avser sådan krigsmateriel, som anges i 8 § under 2 och som äges av staten, är skattefri.

Med tillverkning på beställning avses förfärdigande av vara av material som huvudsakligen tillhandahålls av beställaren. Till skattepliktig tjänst enligt 1 räknas även inseminering och betäckning av djur.

Som skattepliktig uthyrning anses icke tillhandahållande av mätare, apparat eller dylikt vid abonnemang på gas, vatten, värme, elektrisk kraft, teletjänst eller liknande.

Med servering förstås tillhandahållandet av mat, dryck eller annan serveringsvara för förtäring på stället inom därför iordningställd lokal eller plats.

Förmedling under 1 är skattepliktig endast när den sker av den som är handelsagent enligt lagen (1914:45) om kommission, handelsagentur och handelsresande.

Som skattepliktig anses icke rengöring av möbler och annan lös egendom i samband med rengöring av bostäder och andra lokaler.

Med omhändertagande och förstöring avses även omhändertagande av sopor och avfall samt rening av avloppsvatten.

Till skattepliktig tjänst under 5 hänföres även tjänst som avser inredning av byggnad eller anläggning.

Tjänst som innebär bärgning räknas som transporttjänst.

Med annonsering avses ackvisition och utformning av annons samt införande av annons, dvs. upplåtelse av annonsutrymme i tidning eller annan publikation eller i s.k. ljustidning.

Till skattepliktig tjänst under 2 hänföres även sådan tjänst som utförs i hav, sjö eller annat vattendrag för förbättring av vattnet.

till 16 §⁷

Faktura, avräkningsnota eller motsvarande handling skall utöver beskattningsvärde och skattebelopp innehålla uppgift om utställarens och mottagarens namn och adress eller annan för identifieringen godtagbar angivelse, transaktionens art samt platsen för varans mottagande. I en sådan handling skall också anges registreringsnumret för den som är redovisningsskyldig för omsättning. Länsstyrelsen får, när det finns särskilda skäl, medge att uppgift om registreringsnumret utelämnas i en

Faktura, avräkningsnota eller motsvarande handling skall utöver beskattningsvärde och skattebelopp innehålla uppgift om utställarens och mottagarens namn och adress eller annan för identifieringen godtagbar angivelse, transaktionens art samt platsen för varans mottagande. I en sådan handling skall också anges registreringsnumret för den som är redovisningsskyldig för omsättning. Länsstyrelsen får, när det finns särskilda skäl, medge att uppgift om registreringsnumret utelämnas i en

⁶Senaste lydelse 1981:1276.

⁷Senaste lydelse 1982:449.

Nuvarande lydelse

avräkningsnota som upprättas av köparen. Vid förvärv som avses i 17 § *femte* stycket skall handlingen innehålla uppgift om säljarens personnummer eller organisationsnummer eller, om sådant nummer saknas, en likvärdig uppgift.

till 17 §⁸

Avdrag för ingående skatt skall styrkas av skattedebitering på inköpsfaktura, avräkningsnota eller motsvarande handling. Detta gäller dock inte om säljaren enligt 16 § tredje stycket är undantagen från skyldighet att på sådan handling ange skattens belopp och inte heller vid inköp från detaljhandeln, om vederlaget understiger 200 kronor. Rätt till avdrag för ingående skatt som anges i 17 § *femte* stycket föreligger endast om köpehandlingen innehåller sådan uppgift som avses i anvisningarna till 16 § sista meningen.

Avdragsrätten för ingående skatt på driftkostnader för personbil eller motorcykel som utgör inventarium i skattskyldigs verksamhet eller som förhys för bruk i sådan verksamhet omfattar alla sådana kostnader oavsett om fordonet helt eller endast delvis används i verksamheten. Används personbil eller motorcykel, som har förhys för annat ändamål än yrkesmässig återuthyrning, i mer än ringa omfattning i verksamhet som medför skattskyldighet föreligger avdragsrätt för 50 procent av den ingående skatt som belöper på hyran. Avser ingående skatt i annat fall endast delvis sådant förvärv som omfattas av avdragsrätten eller endast delvis verksamhet som medför skattskyldighet eller verksamhet som endast delvis medför skattskyldighet, skall beloppet av den avdragsgilla ingående skatten bestämmas genom uppdelning efter skälig grund när annat ej följer av 18 § tredje stycket.

Kan det styrkas att vid leverans av vara till skattskyldig här i landet skatt erlagts för utländsk ej skattskyldig leverantörs räkning vid varans införsel, föreligger avdragsrätt för köparen med belopp motsvarande den av tullmyndigheten uttagna skatten, om avdragsrätt förelegat om köparen själv erlagt skatten.

Avdragsrätten för ingående skatt på jordbruksarrende omfattar hela skatten, även om i arrendet ingår värdet av bostad.

Finansieringsföretag äger rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till värdet av vara som enligt köpeavtal återtagits av företaget när det kan visas att köparen helt saknat rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till dennes förvärv av varan.

Föreslagen lydelse

avräkningsnota som upprättas av köparen. Vid förvärv som avses i 17 § *sjätte* stycket skall handlingen innehålla uppgift om säljarens personnummer eller organisationsnummer eller, om sådant nummer saknas, en likvärdig uppgift.

Avdrag för ingående skatt skall styrkas av skattedebitering på inköpsfaktura, avräkningsnota eller motsvarande handling. Detta gäller dock inte om säljaren enligt 16 § tredje stycket är undantagen från skyldighet att på sådan handling ange skattens belopp och inte heller vid inköp från detaljhandeln, om vederlaget understiger 200 kronor. Rätt till avdrag för ingående skatt som anges i 17 § *sjätte* stycket föreligger endast om köpehandlingen innehåller sådan uppgift som avses i anvisningarna till 16 § sista meningen.

⁸Senaste lydelse 1983:1052.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skattskyldigs avdragsrätt omfattar även ingående skatt som hänför sig till avhjälpande av skada som han vållat i sin verksamhet.

Förvärv eller införsel för verksamhet föreligger även när skattskyldigs kostnad härför bestrides av skadevällande eller försäkringsgivare.

Har fastighetsägare inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket utförts ny-, till- eller ombyggnad av fastighet medgivits skattskyldighet för uthyrning eller upplåtelse av fastigheten eller del därav enligt 2 § fjärde stycket får han vid redovisningen av skatt avdraga ingående skatt som hänför sig till byggnadsarbetena till den del de avser lokaler, som upplåts för verksamhet som medför skattskyldighet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

2 Förslag till

Lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)

Härigenom föreskrivs att 7 § skatteregisterlagen (1980:343)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7§

För fysisk och juridisk person får, utöver de uppgifter som anges i 5 och 6 §§, det centrala skatteregistret innehålla följande uppgifter.

1. Sådana uppgifter om ägarförhållandena i fåmansföretag som avses i 25 § 8) taxeringslagen (1956:623).

2. Uppgifter angående avslutad revision, verkställt taxeringsbesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen. För varje sådan åtgärd får anges tid, art, beskattningsperiod, skatteslag, myndighets beslut om beloppsmässiga ändringar av skatt eller underlag för skatt med anledning av åtgärden samt uppgift huruvida bokföringsskyldighet har fullgjorts.

2. Uppgifter angående avslutad revision, verkställt taxerings- eller *mervärdeskattebesök* eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket *taxeringslagen* eller *26 a § lagen (1968:430) om mervärdeskatt*. För varje sådan åtgärd får anges tid, art, beskattningsperiod, skatteslag, myndighets beslut om beloppsmässiga ändringar av skatt eller underlag för skatt med anledning av åtgärden samt uppgift huruvida bokföringsskyldighet har fullgjorts.

3. Uppgift om registrering av skyldighet att betala skatt, uppgifter som behövs för att bestämma skatt enligt uppbördslagen (1953:272) och lagen (1968:430) om mervärdeskatt samt uppgifter om redovisning, inbetal-

3. Uppgift om registrering av skyldighet att betala skatt, uppgifter som behövs för att bestämma skatt enligt uppbördslagen (1953:272) och *lagen* om mervärdeskatt samt uppgifter om redovisning, inbetalning och

¹ Lagen omtryckt 1983:143.
Senaste lydelse 1983:449.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

ning och återbetalning av sådana återbetalning av sådana skatter.
skatter.

4. Uppgift om maskinellt framställt förslag till sådant beslut som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd.

5. Uppgift om beslut om anstånd med avgivande av deklaration och med betalning av skatt, dock ej skälen för besluten, samt uppgift om att laga förfall föreligger för underlåtenhet att fullgöra deklarationsskyldighet.

6. Administrativa och tekniska uppgifter som behövs för beskattningen.

7. Uppgifter som skall lämnas i självdeklaration i sammanställningarna för statlig och kommunal inkomstskatt samt i förmögenhetsredovisningen om skattepliktig förmögenhet.

8. Uppgift om beslut om beskattning, dock ej skälen för beslutet, samt uppgift om utmätning enligt 68 § 6 mom. uppbördslagen.

9. Uppgift om att fordran mot personen registrerats hos kronofogdemyndighet, uppgift om indrivningsresultat, uppgift om beslut om ackord, likvidation eller konkurs samt uppgift om betalningsinställelse.

10. Uppgift om antal anställda och de anställdas personnummer.

11. Uppgift om telefonnummer samt särskild adress för skattsedelsförsändelse.

12. Uppgift från kontrolluppgift enligt 37 § 1–3, 3 b–3 f och 4 taxeringslagen.

13. Uppgift om beteckning, taxeringsvärde, delvärde och beskattningsnatur för fastighet som ägs eller innehas av personen, andelens storlek om fastigheten har flera ägare samt sådan uppgift om fastigheten som behövs för bedömning huruvida inkomst av fastigheten skall beräknas med tillämpning av 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och uppgift om intäkt som har beräknats med tillämpning av nämnda lagrum.

14. Uppgift om tid och art för planerad eller pågående revision samt beskattningsperiod och skatteslag som denna avser samt uppgift om tid för planerat taxeringsbesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen.

14. Uppgift om tid och art för planerad eller pågående revision samt beskattningsperiod och skatteslag som denna avser samt uppgift om tid för planerat taxerings- eller *mervärdeskattebesök* eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen *eller 26 a § lagen om mervärdeskatt.*

15. Uppgift om postgiro- och bankgironummer, om personen är näringsidkare.

16. Uppgift om bruttointäkt av tjänst och dennas fördelning på olika kategorier av tjänst samt summan av avdrag från intäkten och dennas fördelning på kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats å ena sidan och övriga kostnader å andra sidan.

17. Uppgift om omsättning i näringsverksamhet.

18. Uppgift angående varulager, resultat av bruttovinstberäkning, annan beräkning av relationstal eller liknande, nettointäkt eller underskott av förvärvskälla med angivande av den del därav som belöper på delägare, skönmässig beräkning, belopp som under beskattningsåret har stått till förfogande för levnadskostnader, varuuttag, totala bilkostnader samt privat andel därav, bilförmån, bostadsförmån eller annan sådan förmån, avsättning

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

till fond, investeringsreserv eller liknande, insättning på skogskonto eller liknande, nedskrivning av fordringar samt av- och nedskrivning med högsta möjliga belopp, dock endast uppgift om att här angivet förhållande föreligger och om belopp, procenttal eller årtal.

19. Uppgift från centrala bilregistret om innehav av fordon samt om fordonets registreringsnummer, märke, typ och årsmodell.

20. Uppgift för beräkning av skattereduktion för fackföreningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

Motionerna

Motion väckt med anledning av propositionen

1983/84:2903 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ökade anslag till kalkning och andra vattenvårdande åtgärder i sjöar och vattendrag i enlighet med motionens syfte.

Motioner väckta under allmänna motionstiden

1983/84:389 av Börje Stensson (fp) och Lars Ernestam (fp)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring i 11 § mervärdeskattelagen att kalkning av sjöar befrias från mervärdeskatt.

1983/84:482 av Håkan Stjernlöf (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att gränsen för redovisningsskyldighet till mervärdeskatt för hemslöjd höjs till 20 000 kr.

1983/84:593 av Lennart Brunander (c)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen bör kontakta övriga nordiska länder för att få en ändring till stånd av den lag som förhindrar mervärdeskattfri försäljning på nordiska flygplatser.

1983/84:1461 av Olle Grahn (fp)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en utvärdering av redovisningsprinciperna för mervärdeskatt.

1983/84:1477 av Tore Nilsson (m) och Per Petersson (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att kalk som används till kalkning av vattendrag befrias från mervärdeskatt.

1983/84:1500 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om slopande av mervärdeskatten på livsmedel i enlighet med vad som anförts i motionen.

1983/84:2146 av Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunnel Jonäng (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om åtgärder på mervärdeskatteområdet som innebär lättnader för hemslöjdare, konsthantverkare m. fl. näringsidkare med låga inkomster.

1983/84:2157 av Jan Hyttring m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att turistbroschyrer som utges på främmande språk och som är avsedda för spridning utomlands skall vara befriade från mervärdesskatt.

Utskottet

I propositionen föreslås att alla tjänster som ett tryckeri tillhandahåller med avseende på skattefria tidskrifter skall undantas från skatteplikt. Vidare skall enligt propositionen kalkning och andra vattenförbättrande tjänster i hav, sjöar och andra vattendrag vara skattepliktiga enligt samma regler som gäller för bl. a. jordförbättring, dvs. sådana tjänster för vilka skatten beräknas på ett beskattningsvärde som är reducerat till 60 % av det skattepliktiga vederlaget. Ett tredje förslag är att en motsvarighet till taxeringsbesöket införs i mervärdesskattesammanhang. Slutligen föreslås att länsrätterna på samma sätt som kammarrätterna och regeringsrätten skall få flytta över beskattningen från en redovisningsperiod till en annan samt att några detaljer ändras i redaktionellt hänseende.

Frågan om beskattningen av vattenkalkning har även tagits upp i motion 389 av Börje Stensson och Lars Ernestam (båda fp) vilka yrkar att kalkning av sjöar skall undantas från skatteplikt enligt de regler som innebär att den som yrkesmässigt bedriver sådan verksamhet inte behöver redovisa någon utgående skatt för prestationerna men får göra avdrag för ingående skatt som belöper på förvärv för verksamheten (s. k. teknisk skattskyldighet). I motion 1477 av Tore Nilsson och Per Petersson (båda m) begärs att kalk som används till kalkning av vattendrag skall befrias från mervärdesskatt.

Avsikten med det förslag som läggs fram i propositionen i fråga om kalkning av sjöar är främst att komma tillrätta med de problem som hänger samman med att kalkning av sjöar till skillnad från andra vattenvårdande och jordförbättrande åtgärder inte ansetts som skattepliktig tjänst. Det framhålls att detta har lett till oklarheter och avsevärda tillämpningsproblem genom att företag som sysslar med kalkning av mark, kalkning av sjöar och försäljning av kalk får en blandad verksamhet med åtföljande problem, inte minst då det gäller avdrag för ingående skatt. Motionärerna syftar däremot främst till att undanröja mervärdesskattebelastningen för miljövard av detta slag.

Enligt vad utskottet erfarit utförs sjökalkning i betydande omfattning av bl. a. kommuner och sportfiskeföreningar i egen regi med användning av kalk som inköpts från producent eller återförsäljare. De kommuner och föreningar som bedriver verksamheten under sådana former är inte skattskyldiga för verksamheten och skulle inte heller vara betjänta av att – som föreslås i motion 389 – den som yrkesmässigt bedriver sådan verksamhet görs tekniskt skattskyldig. Om man å andra sidan går ett steg längre och inför ett undantag inte bara för tjänsteprestationen sjökalkning utan även för kalk

som är avsedd för sjökalkning innebär detta att man inte kommer ifrån tillämpningsproblemen för företag som använder eller tillhandahåller kalk även för andra ändamål. Som framhålls i propositionen framstår en sådan lösning som omotiverad av såväl skattetekniska som materiella skäl. Utskottet kan därför inte biträda de förslag som lagts fram i motionerna utan finner att den ordning som föreslås i propositionen innebär en bättre lösning som dessutom ger en rimlig skatteeffekt i fråga om sjökalkning. Utskottet tillstyrker följaktligen propositionen i denna del och avstyrker motionerna.

I motion 2903 av Stig Josefson m. fl. (c) begärs en ökning av anslaget till kalkning och andra vattenvårdande åtgärder i sjöar och vattendrag motsvarande den ökning av skatteinkomsterna som följer av mervärdeskattebeläggningen. Som skäl anføres att den urholkning av anslaget som de ändrade reglerna innebär är oacceptabel i dagens läge då behovet av kalkningsåtgärder är större än tidigare.

De förändringar i statens inkomster som de nya reglerna kan medföra är enligt utskottets uppfattning svåra att uppskatta. Utskottet förutsätter emellertid att man vid anslagstilldelningen för sjökalkning m. m. beaktar de förändringar i kostnadsläget som kan följa av de nya reglerna. I sammanhanget vill utskottet dessutom erinra om att regeringen nyligen tillsatt en aktionsgrupp under ledning av jordbruksministern med uppdrag att skyndsamt dra upp riktlinjerna för hur det fortsatta arbetet mot försumningen av mark och vatten skall bedrivas. Med det sagda avstyrker utskottet motionen i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Beträffande övriga förslag i propositionen har utskottet inte funnit anledning till erinran. Utskottet tillstyrker därför propositionen även i dessa delar och övergår härefter till att behandla vissa andra motioner på mervärdeskatteområdet som väckts under den allmänna motionstiden.

I två motioner tar man upp redovisningsskyldigheten för dem som bedriver hemslöjd. I motion 482 av Håkan Stjernlöf (m) begärs sålunda att gränsen för redovisningsskyldigheten för hemslöjd höjs till 20 000 kr. och i motion 2146 av Gunnar Björk i Gävle och Gunnel Jonäng (båda c) begärs lättnader på mervärdeskatteområdet för hemslöjdare, konsthantverkare m. fl. näringsidkare med låga inkomster, antingen genom en höjning av gränsen för redovisningsskyldighet eller genom någon form av befrielse från skyldigheten att redovisa mervärdeskatt.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att det nuvarande gränsvärdet på 10 000 kr. legat fast sedan 1969. Ett förslag från mervärdeskatteutredningen för några år sedan att höja gränsvärdet till 15 000 kr. avstyrktes av flertalet remissinstanser med hänsyn till de praktiska svårigheter och den snedvridning av konkurrensförhållandena en sådan höjning enligt deras mening skulle ge upphov till. Den dåvarande budgetministern delade remissinstansernas inställning och framhöll bl. a. att gränsen för redovisningsskyldigheten inte hade tillkommit för att bereda vissa skattskyldiga en förmån utan för att av praktiska skäl minska antalet skattskyldiga (prop. 1981/82:59 s. 17).

Av skäl som nu nämnts är utskottet inte berett att f. n. föreslå någon ändring av gränsvärdet. Därtill kommer att det enligt utskottets mening inte är lämpligt att skapa särskilda redovisningsregler för speciella branscher. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna.

I en partimotion av vpk – motion 1500 av Lars Werner m. fl. – begärs förslag om ett slopande av mervärdeskatten på livsmedel. Motionärerna föreslår en treårig avvecklingsperiod och motiverar sitt yrkande med att mervärdeskatten på livsmedel i särskilt hög grad belastar låginkomsthushåll, som enligt deras mening måste lägga en större andel av sina utgifter på livsmedelsinköp.

Frågan om att slopa mervärdeskatten på mat har under en lång följd av år prövats av skatteutskottet, ofta upprepade gånger under ett och samma riksmöte. Samtliga riksdagspartier utom vpk har av fördelningspolitiska, skattetekniska och statsfinansiella skäl motsatt sig en sådan skattedifferentiering.

Som ett resultat av riksdagens behandling under hösten 1982 av ett regeringsförslag om höjning av mervärdeskatten tillsattes i januari 1983 en parlamentarisk kommitté med företrädare för samtliga riksdagspartier och med uppdrag att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av att helt eller delvis befria livsmedel från mervärdeskatt. Utredningen avvisade i ett betänkande avlämnat i oktober förra året (SOU 1983:54) kategoriskt tanken på en sådan skattedifferentiering. Bortsett från vpk-ledamoten i kommittén var detta ställningstagande enhälligt.

Vid sin ingående prövning av de argument som kunde anföras för och emot en befrielse från mervärdeskatt på livsmedel fann kommittén att ett utbyte av livsmedelssubventionerna mot en sänkt mervärdeskatt på livsmedel skulle innebära en omfördelning till barnfamiljernas och låginkomsttagarnas nackdel, att såväl subventionerna på vissa baslivsmedel som mer direkta åtgärder riktade till utsatta grupper var överlägset effektivare när det gällde att förbättra barnfamiljernas och låginkomsttagarnas ekonomiska situation än en differentiering av mervärdeskatten, att en sänkt eller slopad mervärdeskatt på livsmedel, sett som en isolerad åtgärd och räknat i absoluta belopp, främst skulle komma höginkomsttagarna till del, att barnfamiljer med en disponibel inkomst under 75 000 kr. per år skulle missgynnas av en momsbefrielse både relativt och i absoluta belopp jämfört med hushåll med samma inkomst men utan barn och att ett system med olika mervärdeskatt på livsmedel och övriga varor och tjänster skulle skapa betydande administrativa problem och kostnadsökningar inom såväl statsförvaltningen som näringslivet, försvåra skattekontrollen och öppna nya möjligheter till skattefusk.

Även skatteutskottet ställer sig bakom kommitténs ställningstagande. Av utredningen framgår f. ö. också att ett borttagande av mervärdeskatten på samtliga livsmedel utom spritdrycker, vin, starköl och tobaksvaror skulle medföra ett skattebortfall för statsverket om ca 15 miljarder kronor eller

nödvändig göra en höjning av mervärdeskattepålägget från 23,46 till ca 35 %.

Utredningen bestyrker således den uppfattning riksdagen under en följd av år gett uttryck åt, nämligen att skattetekniska och statsfinansiella skäl med betydande styrka talar mot en differentierad mervärdeskatt i enlighet med vpk-förslaget. Utredningen har dessutom enligt utskottets mening bevisat att ett undantagande av livsmedel från mervärdeskatt skulle leda till effekter som är fördelningspolitiskt förkastliga. Därmed har vpk:s huvudargument i sammanhanget förfallit.

Utskottet avstyrker följaktligen motionen.

Jan Hyttring m. fl. (c) yrkar i motion 2157 att mervärdeskatten slopas på turistbroschyrer på främmande språk, avsedda för spridning utomlands. Enligt motionärerna anlitar regionala turistorgan och kommunala turistbyråer ofta tryckerier utomlands beroende på att dessa kan erbjuda priser som understiger de svenska med ett belopp som motsvarar mervärdeskatten. De anser att den förordade åtgärden skulle bidra till att stärka sysselsättningen i svenska tryckerier som har ett lågt kapacitetsutnyttjande.

Utskottet vill peka på att en leverans till utlandet av broschyrer liksom andra varor är att hänföra till export. För en sådan leverans utgår följaktligen ingen mervärdeskatt, men om leveransen görs av ett tryckeri eller annan som är skattskyldig för mervärdeskatt föreligger enligt vanliga regler avdragsrätt för den ingående skatten. Om däremot upphandlingen av broschyrerna sker i Sverige av någon som inte är skattskyldig, t. ex. en sådan turistorganisation som motionärerna nämner, saknas möjligheter till kompensation för den mervärdeskatt som belastar förvärvet av varorna. Detta gäller såväl om leverantören är svensk som om upphandlingen sker genom import och är en naturlig följd av mervärdeskattens konstruktion. Enligt utskottet är det vidare av värde från likformighets- och neutralitetssynpunkt att beskattningen har en i princip generell utformning. De skäl motionärerna åberopat motiverar inte ett avsteg härifrån. Utskottet avstyrker därför motionen.

Olle Grahn (fp) begär i motion 1461 en utvärdering av redovisningsprinciperna för mervärdeskatt. Motionären kritiserar framför allt bokslutsmetoden som enligt vad han anser har medfört onödiga och krångliga efterjusteringar.

Utskottet vill för sin del betona att de nuvarande redovisningsprinciperna för mervärdeskatten bygger på reglerna för bokföringen enligt bokföringslagen (1976:125) och jordbruksbokföringslagen (1979:141). De är också anpassade för att möjliggöra en kontroll och avstämning mot inkomstskatten. Enligt utskottets uppfattning är det av värde att kunna göra en jämförelse med inkomstskatteunderlaget, eftersom kontrollen då underlättas. Samma intäkter som skall tas upp till beskattning vid den årliga taxeringen bör också ligga till grund för mervärdeskatteredovisningen under ett helt räkenskapsår, och då måste som motionären själv påpekar fordringarna, liksom skulderna, vid årets utgång vara med i redovisningen för mervärdeskatten. Enligt utskottets uppfattning torde flertalet företagare

som använder bokslutsmetoden utan större svårigheter kunna beakta föreliggande fordringar och skulder vid redovisningen för den sista redovisningsperioden under beskattningsåret. Mot bakgrund av vad som nu anförts finner utskottet det inte nu motiverat att begära den av motionären begärda utvärderingen. Utskottet avstyrker därför motionen.

I motion 593 av Lennart Brunander (c) yrkas att regeringen kontaktar övriga nordiska länder för att få till stånd lätnader i förbudet mot skattefri försäljning på nordiska flygplatser. Motionären kritiserar det förhållandet att butiker som är belägna i flygplatsernas transithallar inte kan erbjuda utomnordiska besökare möjlighet att göra mervärdeskattefria inköp, vilket är möjligt i andra butiker.

Utskottet vill erinra om att det aktuella förbudet mot skattefri försäljning på flygplatser ingår som en del i en överenskommelse från år 1980 mellan de nordiska länderna om gränshandeln och övrig försäljning inom Norden. Av ett frågesvar som finansministern lämnade riksdagen i höstas framgår att man tidigare under året väckt frågan om en ändring av överenskommelsen så att mervärdeskattefri försäljning skulle bli tillåten på flygplatserna men att enighet inte kunnat nås om en sådan ändring. Enligt vad utskottet erfarit övervägs inom regeringen att på nytt i lämpligt sammanhang ta upp frågan på det nordiska planet. Någon särskild framställning härom från riksdagens sida är därför enligt utskottet inte påkallad, och utskottet avstyrker följaktligen motionen.

Utskottet hemställer

1. *beträffande lagförslagen i propositionen*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:189 och med avslag på motionerna 1983/84:389 och 1983/84:1477 antar de vid propositionen fogade förslagen till
 - a) lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt,
 - b) lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343).
2. *beträffande ökade anslag till kalkning m. m.*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2903,
3. *beträffande hemslöjd m. m.*
att riksdagen avslår motionerna 1983/84:482 och 1983/84:2146,
4. *beträffande slopande av mervärdeskatten på livsmedel*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1500,
5. *beträffande slopande av mervärdeskatten på vissa turistbroschyrer*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2157,
6. *beträffande en utvärdering av redovisningsprinciperna för mervärdeskatt*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1461,
7. *beträffande mervärdeskattefri försäljning på nordiska flygplatser*
att riksdagen avslår motion 1983/84:593.

Stockholm den 15 maj 1984

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg (s)*, Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s), Bruno Poromaa (s) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

